

Міністерство охорони здоров'я України
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України

**Матеріали X науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

**НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС І
ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ СТВОРЕННЯ
ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ**

**присвячена пам'яті завідувача кафедри
управління та економіки фармації з
технологією ліків, доктора
фармацевтичних наук, професора
Тараса Андрійовича Грошового**

17-18 жовтня 2024 року

Редакційна колегія:

проф. Корда М.М., проф. Кліщ І.М., проф. Олещук О.М.,
проф. Самогальська О.Є., проф. Фіра Л.С., доц. Белей Н.М.,
доц. Шанайда М.І., доц. Вронська Л.В., доц. Демчук М.Б.,
доц. Покотило О.О., доц. Дуб А.І., доц. Будняк Л.І.

Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали X наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої пам'яті зав. каф. управління та економіки фармації з технологією ліків, д-ра фарм. наук, проф. Т.А. Грошового (17 – 18 жовтня 2024 р.). – Тернопіль : ТНМУ, 2024. – 261 с.

*Усі матеріали збірника подаються в авторській редакції.
Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.*

працівників, що прогнозовано дасть можливість встановити найбільш вагомі причини виникнення даної різниці.

МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ТА АСПЕКТИ ВИПИСУВАННЯ РЕЦЕПТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

Комаріда О., Косяченко К.

*Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця,
м. Київ, Україна
komarida.o@gmail.com*

Актуальність. Фармацевтичні працівники вважаються одними з найдоступніших фахівців системи охорони здоров'я. Крім забезпечення доступності лікарських засобів, їхня професійна діяльність також охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективної фармакотерапії, раціонального застосування лікарських засобів, у тому числі вирішення проблем з їх індивідуальним призначенням. Фармацевт як медичний фахівець разом з лікарем приймає участь у процесі лікування щодо обґрунтування вибору необхідних лікарських засобів, консультування пацієнта щодо їх застосування, моніторингу та оцінки результатів фармакотерапії, оптимізації системи відбору необхідних лікарських засобів, а також послуги виписування рецептів. Така фармацевтична послуга як виписування фармацевтами рецептів ще не знайшла свого впровадження у вітчизняних аптечних закладах, однак за кордоном така практика вже тривалий час користується попитом.

Мета роботи. Метою роботи є аналіз міжнародних підходів та закордонних практик щодо виписування фармацевтами рецептів.

Матеріали та методи. У ході дослідження використано контент-аналіз літературних джерел і електронних ресурсів, метод узагальнення.

Результати. У багатьох країнах Європейського Союзу фармацевтична послуга з виписування фармацевтами рецептів є сталою практикою. Наприклад, у Польщі фармацевтична послуга має надаватися лише тим фахівцям, які мають діючий дозвіл на здійснення професійної діяльності. Фармацевти Польщі із 1 квітня 2020 року отримали право виписувати рецепти на лікарські засоби для власного використання та членів своєї сім'ї, іншим пацієнтам (без відшкодування), а також на лікарські засоби, що підлягають реімбурсації. З січня 2022 року фармацевти Польщі отримали право поновлювати (тільки з дозволу лікуючого лікаря) рецепти для хронічно хворих, максимум з розрахунку на 360 днів, окрім наркотичних та психотропних лікарських засобів.

У деяких провінціях Канади фармацевтам громадських аптек дозволили самостійно призначати терапію рецептурними ліками в екстрених випадках і при неважких захворюваннях. До того ж, фармацевти мають широкі можливості модифікувати медикаментозну терапію, оновлювати рецепти, вводити вакцини та інші ліки ін'єкційним шляхом. Фармацевти Канади повинні пройти спеціалізоване навчання та відповідати вимогам до компетенцій, а також дотримуватися обов'язкових інструкцій щодо призначення лікарських засобів.

Відповідно до положень Закону України від 28.07.2022 № 2469-IX «Про лікарські засоби» фармацевтична послуга - послуга з надання фармацевтичної допомоги фармацевтичним працівником аптеки, зокрема при відпуску лікарського засобу, що включає продаж, інформування щодо застосування, просвіту і пропаганду здорового способу життя людини та надання інформації щодо лікарських засобів, у тому числі у межах забезпечення відповідального самолікування відповідно до протоколів фармацевтичного працівника. Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2005 № 360 затверджено Правила виписування рецептів на лікарські засоби і медичні

вироби, які визначають вимоги до виписування рецептів медичними працівниками на лікарські засоби і медичні вироби, однак на сьогодні, законодавством України не передбачено можливості виписування рецептів саме фармацевтичними працівниками.

Висновки. Отже, для запровадження фармацевтичної послуги з виписування рецептів, необхідно прийняти ряд нормативно-правових актів, які врегулюють питання здійснення фармацевтичної діяльності, в тому числі щодо навчання фармацевтичних працівників, а також визначить перелік станів та захворювань при яких ліцензований фармацевт має право виписати рецепт в рамках надання фармацевтичної допомоги.

АМПУТАЦІЇ НИЖНІХ КІНЦІВОК У ПАЦІЄНТІВ ІЗ КРИТИЧНОЮ ІШЕМІЄЮ ТА БАГАТОРІВНЕВИМ АТЕРОСКЛЕРОЗОМ: ДОСВІД, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Рашид Х. Р. Манасрах, Смержевський В.

Національний університет охорони здоров'я України

імені П. Л. Шупика

м. Київ, Україна

ramanie87.rm@gmail.com

Актуальність теми. Захворюваність на серцево-судинну патологію залишається однією з головних причин інвалідизації та смертності серед дорослого населення. Атеросклероз, як головний фактор розвитку ішемічних захворювань, часто призводить до критичної ішемії нижніх кінцівок (КІНК), що нерідко супроводжується гангrenoю, виразками та трофічними розладами. Пацієнти з багаторівневим ураженням артерій нижніх кінцівок та супутньою серцево-судинною патологією (цукровий діабет, ішемічна хвороба серця) мають вкрай високий ризик ампутацій і повторних хірургічних втручань.

Проблема атеросклерозу артерій нижніх кінцівок полягає в тому, що захворювання часто перебігає безсимптомно на ранніх стадіях, і клінічні ознаки з'являються, коли пряма ревазуляризація вже або неможлива, або не дає тривалого ефекту. Згідно з даними TASC II (TransAtlantic Inter-Society Consensus for the Management of Peripheral Arterial Disease), пацієнти з критичною ішемією і багаторівневим атеросклеротичним ураженням артерій нижніх кінцівок стикаються з необхідністю проведення ампутації в 25-50% випадків.

Міжнародні асоціації судинних хірургів, такі як Society for Vascular Surgery (SVS), а також європейські рекомендації, наголошують на необхідності ранньої діагностики та своєчасної ревазуляризації для зниження ризику ампутацій у таких пацієнтів. Однак за умов наявності трофічних змін та супутньої патології, ампутація часто залишається єдиним методом лікування.

Мета дослідження. Розробка сучасної тактики ведення та вибору лікування пацієнтів з критичною ішемією нижніх кінцівок при багаторівневому ураженні артерій, з особливим акцентом на оптимізацію хірургічного втручання та запобігання ампутаціям.

Матеріали та методи. У дослідженні проведено ретроспективний аналіз історій хвороб 100 пацієнтів з облітеруючим атеросклерозом артерій нижніх кінцівок, яким було виконано ампутації на різних рівнях у період з 2021 по 2022 рік в Національному інституті хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова.

У дослідження увійшли 93 чоловіки віком від 55 до 81 років і 7 жінок віком від 60 до 75 років. Пацієнти мали супутні захворювання:

- Цукровий діабет II типу в стадії суб- та декомпенсації (55 пацієнтів).
- Ішемічну хворобу серця (91 пацієнт).

У всіх пацієнтів було діагностовано багаторівневе ураження артерій клубово-стегнового, стегново-підколінного та підколінно-гомількового сегментів.

Трофічні розлади відзначались у 88 пацієнтів:

- Суха гангрена стопи або пальців стопи — 65 випадків.